3434 ـ برای بانوان حامله روزه گرفتن بهتر است یا روزه نگرفتن؟

سوال

زنان باردار بهتر است روزه را بگیرند یا نه؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

زن باردار نیز مانند دیگران مکلف به روزه است، اما در صورتی که ترسید زیانی متوجه خودش یا جنینش شود روزه نگرفتن برایش مباح و بلا مانع است.

ابن عباس ـ رضی الله عنهما ـ درباره‌ی آیه‌ی وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ (و بر کسانی که [روزه برایشان] طاقت فرساست، کفاره‌ای است که خوراک دادن به بینوایان است) می‌گوید: این رخصتی برای پیرمردان و پیرزنان است که روزه برایشان سخت بود، که افطار می‌کردند و برای هر روز به یک مسکین غذا می‌دادند، و زنان شیرده و آبستن در صورتی که [از زیان] بر فرزندانشان ترسیدند، که آنان نیز افطار می‌کنند و [به مساکین] غذا می‌دهند به روایت ابوداود (۲۳۱۷) با تصحیح آلبانی در إرواء الغلیل (۴/ ۱۸، ۲۵).

این را باید دانست که افطار برای زن باردار ممکن است جایز، یا واجب، و یا حرام باشد:

ـ در صورتی که روزه برایش طاقت فرسا است اما زیانی ندارد، جایز است که روزه نگیرد.

ـ در صورتی که روزه به وی یا جنینش آسیب وارد کند، واجب است که روزه نگیرد.

ـ و در صورتی که روزه نه برایش سخت است و نه زیان دارد، روزه نگرفتن حرام است.

شیخ ابن عثیمین ـ رحمه الله ـ می‌گوید:

«زن باردار از دو حالت خارج نیست:

یکی اینکه قوی و سرحال باشد و در اثر روزه دچار سختی نشود و روزه تاثیر بدی روی جنینش نداشته باشد. در این حالت این زن باید روزه بگیرد، زیرا عذری برای ترک روزه ندارد.

حالت دوم این است که زن به سبب حاملگی یا ضعف بدنی یا دیگر عوامل تحمل روزه را نداشته باشد. در این حال وی روزه نمی‌گیرد، به ویژه اگر روزه برای جنینش خطر داشته باشد که در این صورت روزه نگرفتن برایش واجب است» فتاوی الشیخ ابن عثیمین (۱/ ۴۸۷).

شیخ بن باز ـ رحمه الله ـ می‌گوید:

«حکم زن باردار و مادران شیرده مانند حکم بیمار است، و در صورتی که روزه برایشان سخت باشد مشروع است که روزه نگیرند و همانند بیمار قضای آن در هنگام توانایی بر آن‌ها واجب است. برخی از علما بر این مذهب هستند که این زنان کافی است به جای هر روز به یک بینوا غذا دهند، اما این قولی است مرجوح و درست این است که باید مانند مسافر و بیمار قضای آن را [در هنگام توانایی] به جای آورند، زیرا خداوند متعال می‌فرماید:

وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ [بقره: ۱۸۵]

(پس هر که بیمار یا در سفر است [باید به شمار آن] تعدادی از روزهای دیگر [را روزه بدارد]).

همینطور حدیث انس بن مالک کعبی دال بر این مساله است، آنجا که رسول اله ـ صلی الله علیه وسلم ـ می‌فرماید: خداوند روزه و نصف نماز را از مسافر برداشته و زنان آبستن و شیرده را از روزه معاف داشته است [رواه الخمسة]».

تحفة الإخوان بأجوبة مهمة تتعلق بأركان الإسلام (۱۷۱).

والله اعلم